

YHDENVERTAISEN KASVATUKSEN MUISTILISTA

- Millaiselta rasismi näyttää varhaiskasvatuksessa? Olenko havainnut rasismia omassa työssäni?
- Osaanko tunnistaa rasismien eri muotoja?
- Miten puutun havaitsemaani rasismiin? Miten keskustelen lasten kanssa rasismista?
- Käytetäänkö päiväkodin arjessa vammaisuuteen liittyviä sanoja haukkumasanoina?
- Saavatko kaikki lapset suoraa, henkilökohtaisella tasolla annettua myönteistä palautetta? Ketkä jäävät vähemmälle huomiolle ja miksi?
- Millaisia erilaisia syrjäntilanteita varhaiskasvatuksen arjessa voi tulla vastaan?
- Onko joihinkin syrjäntilanteisiin helpompi puuttua kuin toisiin?
- Miten toimitaan, jos lapsi jatkuvasti kommentoi ikävään sävyyn toisen lapsen apuvälinettä?
- Mitä tehdään, jos päiväkotiin nukketeatteriesitystä pitämään tuleva vierailija heittää rasistisen vitsin?
- Miten esimerkiksi etnisyyteen, toimintakykyyn, vammaisuuteen ja yhteiskuntaluokkaan liittyvät ennakkoluulot ja asenteet voivat vaikuttaa lapsen osallisuuden kokemukseen?
- Miten pidän huolta siitä, että jokainen lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään?
- Millä tavalla harjoitteleme lasten kanssa kaveritaitoja?
- Millaisia konkreettisia kiusaamista ehkäiseviä toimenpiteitä meillä on käytössä?
- Onko piha turvallinen? Onko pihalla katvealueita, jonne aikuinen ei näe?
- Liikkuvatko kaikki lapset ulkona myös raskaampaa, hengästyttävää liikuntaa?
- Ovatko lelut ja välineet sopivan kokoisia kaikille?
- Löytyykö ryhmästä tarvittaessa apusaksia? Entä kynäotteen harjoittelua tukevia apuvälineitä?
- Onko lelujen ja muun saatavilla olevan materiaalin sijoittelua mietitty niin, että kaikki ylettyvät niihin?
- Pääsevätkö apuvälineitä käyttävät lapset kaikkiin tiloihin ja leikkeihin sisällä sekä ulkona?
- Millä tavoin oppimisympäristöä voi kehittää, jotta esimerkiksi aistiärsykkeet vähenevät? Onko päiväkodissa tiloja, joissa aistiherkkien lasten on mahdollista ladata akkuja?
- Onko aistiherkkien lasten mahdollista käyttää tarvittaessa esimerkiksi korvatulppia, kuulosuojaimia tai muita tarvittavia apuvälineitä?
- Onko kaikilla viestinnässä ja muussa materiaalissa esiintyvillä hahmoilla sama ihonväri?
- Onko kuvissa esimerkiksi apuvälineitä käyttäviä ihmisiä?
- Millaisia perheitä kuvista löytyy? Löytyykö kuvista monenlaisia perhemuotoja?
- Keskustelenko lasten kanssa siitä, millaista kuvaa maailmasta sadut ja tarinat kuvaavat? Löytyykö tarinoista esimerkiksi etnisiä vähemmistöjä kuten saamelaisia, karjalaisia ja romaneita? Ovatko vähemmistökuvaukset stereotyyppisiä?
- Millaisia perheitä kutsun maahanmuuttajaperheiksi? Millaisissa tilanteissa on tarpeellista puhua erikseen maahanmuuttajaperheistä tai -huoltajista eikä pelkästään perheistä ja huoltajista?
- Millaisia kommunikoinnin tapoja meillä on sellaisten huoltajien kanssa, joiden kanssa emme jaa yhteistä kieltä? Olemmeko sopineet kommunikoinnin tavat yhdessä huoltajien kanssa?
- Tutustummeko lasten elämässä läsnä oleviin kieliin ja kulttuureihin siten, että perheet ja lapset saavat itse päättää, millä tavalla heidän kieltään ja kulttuuriaan käsitellään?